

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Appologetica declaratio Wymphelingij in libellum suum de integritate

Wimpfeling, Jakob

[Straßburg], [ca. 1505]

VD16 W 3342

Epistola elegantissima Johannis [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-373557](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-373557)

omnis alias ineptas meas lucubracionulas (potissimum
Apologiã pro republica cristiana) censure sanctissime se-
dis apostolice; illius semper nõ solum iudicio fidelissime
adhesurus; sed etiam cunctis iussis desiderantissime pari-
turus / sicut & duplici iureiurando astrictus sum / Q. si
me senem & multiplici aduersa valitudie fessum : quicũq;
venerãdi patres; aut deuoti cuiuscũq; ordinis fratres forsi-
tan persequi uolent; refugiam / ego supplex ad summum
principem & unicum ecclesie caput: omniumq; fidelium cle-
mentissimũ patrem ; atq; magnanimũ & constantissimũ
iusticie defensorem ; Iulium secundũ; In cuius potestate
salus & perditio mea sita est . Pro cuius salute & honore
amplificando omnes vires meas impẽder e paratus sum
ut sub excellentissime sanctitudinis sue paternis alis secu-
rus & intrepidus conquiescam.

Epistola elegantissima Johãnis

keyfersbergij de modo prædicandi dominicam passionẽ
& de nuditate Crucifixi. Argumentũ epistolę.

Dedicauerat quidam Salassa in dominica passio-
ne coram omni populo virginibus & matronis
satis inconsiderate inter alia quedã apocripha : cri-
stum ex omni parte nudum; in cruce pepẽdisse
quibusdã Ambrosij verbis Innixus / Alter pau-
lo post tam ineptum Salasse sermonem moderaturus / ra-
tionibus & testimonijs alio in loco contrarium persuasit
Salassa ille vocauit; alterũ in lus acerrime contra ipsam
actionem instituens : Et nihilominus postea mordacissi-
me in eum in cancellis inuexit; Ille vero patientiã amans
keyfersbergiũ per epistolam consuluit; qui prudẽtissime
& elegantissime in modum sequentem respondit.

Iohannes keyserbergius Amico. S. D. P.

Ambrosiū allegat / maneat ergo in limitibus eius quē
allegat: querat si inueniat ambrosiū unq̄ dixisse: chri-
stum femoralia in cruce nō habuisse. Et si inuenerit audas
ter dicat ad populum: Si etiam hoc: Ipsum Ambrosium
in publica contione legerit dixisse. Sed inquit fortasse sic
dixit / quia ab uniuersali ad particularē valeat cōsequētia
Fallitur plane: Multa. n. cum inuolutione & in genere lis
cet afferre sine scandalo. Quorū particulariū edictio ad
modum fieret scandalosa. Non licuit in veteri lege. Nisi
Inuoluta tabernaculi videre: nō euoluta: Dixit fateor am-
brosius: Eum in cruce pependisse: sicut eū natura pfudit
Dicat ergo sic & quiescat: Nunquid defecit ingeniū Am-
brosio: Vt nesciret euoluere hoc generale & femoralia &
pulpam & preputiū (dicam cum verecundia & venia) res
liquaq̄ recensere. Dicūt Doctores / omnes defectus xpm
assumpsisse / naturam cōsequentes. ut Tho. in tertia par-
te: Sed quero: Cur idem Doctor etiā nō asserat / dominū
urinam & cetera nature opera fœcisse: erubesco scribere /
quod nunq̄ meminī me legisse: Sed necessitas cogit. Et
nunquid hęc omnia sequunt̄ ex uniuersali illa: sequunt̄
utiq̄. Sed cur prudentior est ille supra illos: Vt quod illi
magni inuolutū esse voluerunt: Ipse euoluat. fateor. Ego
ipse predicauī verba ambrosij / sed in limitibus eius mansi:
si: & nunq̄ etiā pleno ore: sed medio & titubās submissi-
us recitauī: multa latine dicta turpiter non sonant: Aliter
si theutonice: Dic vuluam: Omne qd aperit vuluam: &
nihil turpe dixisti. Dic theutonice ī cancellis & modestiā
excessisti / sicut dicūt de greca & latina lingua: si non erro
Quod si obiecerit aliq̄ ex nouis id ipsum fœcisse & ex-
plicasse. Respondeo eosdem nouos: sub eadem esse dam-
natione / Quia ab antiquis deuiarūt / Damnaui ego: illas
longas predicationes: de passione domini: fieri in parafce-
ue solitas. & id ex vanitate inanis glorie procul dubio or-

um habuisse asserui: qua quilibet alterum superare voluit / Primus ad horam predicauit: more antiquorum doctorum / Alius de alio conuenit duas predicauit / & sermonem longius protraxit / Indeque fuit forsitan laudatus / quo factum est / ut sequenti anno / primus non minus apparere uoluerit / & tres horas predicauit / Alter sequenti anno quatuor & ita factum est / ut ad hanc fatuitatem deuentum sit: ut viij. & ix. horas predicetur: Ita ut instar cuculorum alterutrum se vincere conarentur: Legant omnes contionatores Chrysostomum / Leonem / Gregorium. &c. si unquam reppererint sermonem / qui una hora recitari non possit. Hec pro tanto dico / quod nouorum predicatorum allegatio / parum apud me arguere videtur / Si Augustinus non credit antiquis nisi in quantum aut scriptura aut ratio conuincit: Quid dicemus de nouis? Et honori non defert / nisi scripture canonicè / Puto / quia Gabriel in sua passione / aliquid de flagellatione sile allegat vel dicat de uincis / Contra te est quod Gerson in Iosephina dicit / Imitans bonauenturam / in suo quod de Vita christi scripsit. Vbi narratur ea / non que facta sunt sed que fieri potuerunt. pro excitatione deuotionis / Pro te vero facit / quod deus non eget medijs nostris / quodque sermones passionales debent esse veri. Vide Gersonem in tractatu de passionibus circa finem (si bene memini) Item argumētum quod ex veteri lege profert de sacerdotibus: qui lineis uti sunt: in sacrificio / Ergo christus. Nescio si efficax sit. Vtebantur enim & tunicis / non tamen christus tunicatus fuit / Argumēta hec per locum a figura: nisi expressa sint a scriptura noue legis: & in paulo mysticante & christo & Stephano & petro in actibus Apostolorum: quantum cogat egeret disputatione / Puto non minorem fidem necessariam esse christiano / ad credendam hanc fuisse intentionem veteris legis / qualē habemus in actibus alijsque canonicis scripturis allegatā. Quam ad credendum deum / hominem factum caderet hic tota materia / de quatuor sensibus scripture:

De quibus in prima parte Tho. & quodlibetis ad longū
Carthusienses feminalibus non utuntur. Si innititur veris
bis Capistrani. Quero/an tantū veris/vel falsis? Si ut veris/
Videatur cui innitatur probatiōi Capistranus: & iuxta
probationis qualitātē procedatur. Non est tante aucto-
ritatis Capistranus quante Hieronimus: cuius tamē dicta
negantur aliquando/Poterat forsitan Capistranus habere
& ea tempestate in hoc sibi contradicentē / cū hoc pres-
dicaret sicut & Bernhardinus habuit de noīe Iesu/ quens-
dam notabilem doctorem. Quod secundo innititur his
qui Ambrosium allegant/Est simile argumētum contra
eosdem: quod contra eum superius positum est: Cur etiā
non illi Ambrosiū allegantes: in Ambrosij verbis manserunt/
Que in tali generalitate scandalosa nō erant. Vt qd
transferunt terminos / quos nō posuerunt patres eorū?
Nudus crucē ascendit/ & nudus erat Petrus in nauī: post
resurrectionem adnatans xpō: ibi Iyza dicit nudus/ nō
omnino. &c. Sic & hic posset dici / Si utiq; verbū verbo
reddere cogemur/ Dico cum Venia utriusq; / videtur
mihi/ qd foret hincinde cōpensandū / & res omnino per
theologicam facultatem sopienda. et transeūda per diffi-
cultationem. Non video tibi grande periculū imminere
nisi nō fauorabiles habueris iudices / Hec sunt que mihi
primo occurrūt aspectu/ suggerēte memoria/ absq; asser-
tione. Tu qui ingenio & peritiā polles: ipse melius q̄ ego
videre potes/ Ego tamē hec annotaui: ut tibi iuxta qd po-
tui/ nō quantū volui/ parerem/ malens imperitam meā
prodere/ q̄ amico non obsequi. Vale.

Habes i de directiōe cordis gerson. qd p̄ docto. modera-
te loquēdū est d' supstitiōis: poterit hoc ad p̄positū trahi
Opinatur cōtionator ille/ cum alijs quos imitatur / & al-
legat/ quibus credere non cogimur/ Opinaris tu contra-
rium/ Veniant ergo rationes in mediū / Res hec neq; ab
ecclesia/ Neq; a scriptura sanctorū patrum decisa est / Sin.

ergo opinabilis / etiam si centū adduxerit doctores / sine
ratione loquentes / Ve autem nostris temporibus / quibus
siquis opprimuntur veritates necessarie & morales. Va
le iterum ex Argentina extemporaliter.

Defensio et munimenta contra sa lasm de nuditate crucifixi.

Fudel quamuis ignominiosissima morte christum
affecerint / nihil tamen in eo patrare potuerunt nisi
quod ipse Christus vellet / aut permetteret in se com
mitti & fieri. Dicente Esaia. Oblatus est quia ipse voluit.
Sed Christus nihil permisit in se exerceri / quod esset con
tra decorū & honestum. Inhonestum autē & indecorum
fuisse / Christum vel coram matre virgine pudicissima /
& alijs virginibus atque matronis / que stabant iuxta crucē
Iesu: genitalia sua sustinuisse videri. Et si pontius aut Cen
turio / Romanā honestatem (qua in scenā absque subligacu
culo nemo prodibat) in nostro saluatore nō obseruassent
tamen verisimile est / vel Nichodemū vel aliū deuotum
discipulū / exuto vestibus Iesu / genitalia tegmine aliquo
contexisse. Ne absque subligaculo pendens / ab uniuersis
circūstantibus / saltem venerandis pudicissimisque virgini
culis integerrimisque matronis / ex omni parte nudus con
spiceretur. Si sanctū Franciscū a parentibus exutum sub
ligaculo & vili amictu cooperuit episcopus: Crediderim
eam pietatē & honestatē / ab aliquo vel romano vel ocul
to saltem discipulo / Circa Iesum fuisse impletam. Et nisi
hoc factum fuisset / Christus conformasset se in ara crucis
sacris priapi. in quibus pudenda / gentiles populo denu
dabant. Postmodū autē inductus est sacerdotibus femina
lium usus. Ad tegmē pudendorū ut habet Tho. in prima
secunde. Absit ut Christus viui & veri dei filius / in hoc
sūmo & saluberrimo sacrificio / in quo ipse fuit sacerdos
& sacrificium / Fuit ille qui offerebat / & ille cui offerebat

C ij